

[Domovská Stránka](#) > ... > [Vaše Práva](#) > [Základné Práva](#) > [Podnikanie a Ľudské Práva](#) > Portugal

Podnikanie a ľudské práva

Autor obsahu

Portugalsko

Portugalsko

1. Aký druh súdnej ochrany mám vo vašej krajine ako obeť porušenia ľudských práv v súvislosti s podnikaním? Je súčasťou tejto ochrany aj náhrada škody?

Náprava v prípadoch porušenia ľudských práv v súvislosti s podnikaním je k dispozícii prostredníctvom súdov, konkrétne súdov s právomocou v občianskoprávných, trestnoprávných, správnych a pracovnoprávných veciach, a to v závislosti od konkrétneho druhu porušenia. Táto ochrana môže mať formu podania žaloby alebo sťažnosti orgánom činným v trestnom konaní alebo prokuratúre (*Ministério Público*). V takejto žalobe sa môže od žalovaného vyžadovať, aby niečo predložil, niečo urobil, zdržal sa konania v rozpore so zákonom alebo toleroval určité konanie, ako aj napravil škody alebo morálnu ujmu spôsobené správaním žalovaného. V portugalskom trestnom zákone (*Código Penal*) sa stanovuje zodpovednosť právnických osôb za niektoré trestné činy za určitých okolností.

Postupy na získanie odškodnenia sa upravujú v občianskom, trestnom, správnom a pracovnom procesnom práve.

2. Existujú vo vašej krajine osobitné pravidlá pre prípady závažného porušenia ľudských práv? Vzťahujú sa tieto pravidlá na trestné činy proti životnému prostrediu alebo prípady závažného pracovného vykorisťovania?

Pre prípady závažného porušenia ľudských práv neexistuje osobitný súbor vnútroštátnych pravidiel. Ak však takéto porušenie predstavuje trestný čin alebo priestupok, pri určovaní vhodnej sankcie a jej trvania alebo výšky sa prihliada na posúdenie jeho závažnosti. Je to tak aj v prípade trestných činov proti životnému prostrediu alebo závažného pracovného vykorisťovania.

3. Som obeťou porušenia ľudských práv v dôsledku aktivít európskej nadnárodnej korporácie, ku ktorému došlo mimo územia Európskej únie. Môžem sa obrátiť na súdy vo vašej krajine, aj keď nie som občanom EÚ alebo nežijem na území EÚ? Za akých podmienok sa podáva žaloba za porušenie mojich práv? Kde môžem nájsť ďalšie informácie?

Podľa občianskeho práva sa uplatňujú pravidlá stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (známom ako „prepracované znenie nariadenia Brusel I“) a v Lugánskom dohovore.

Podľa nariadenia (EÚ) č. 1215/2012 sa budú osoby s domicilom v členskom štáte bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť žalovať na súdoch daného členského štátu, pričom za domicil spoločnosti (alebo inej právnickej osoby) sa považuje miesto jej štatutárneho sídla, ústredia alebo jej hlavné miesto podnikateľskej činnosti. Vzhľadom na to sa stanovujú osobitné normy právomoci pre určité veci, najmä tie, ktoré sa týkajú nárokov

z mimozmluvnej zodpovednosti, pri ktorých majú súdnu právomoc súdy podľa miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá takýto nárok. V Dohovore o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Lugánsky dohovor) sa stanovujú identické normy.

Ak spoločnosť nemá domicil v Európskej únii alebo v štáte, ktorý je zmluvnou stranou Lugánskeho dohovoru, medzinárodná právomoc portugalských súdov sa môže odvodiť z portugalského občianskeho procesného práva. Bude to tak v prípade, keď nárokované právo možno vymáhať iba prostredníctvom žaloby na portugalskom súde (napríklad preto, lebo na základe kombinácie medzinárodných noriem právomoci jednotlivých krajín neexistuje súd s právomocou rozhodovať v danom spore), alebo keď je pre navrhovateľa veľmi náročné podať žalobu v zahraničí a existuje významné osobné alebo reálne kolízne kritérium medzi predmetom sporu a portugalským právnym systémom.

Podľa trestného práva sa uplatňujú normy právomoci odvodené z Trestného zákona. Ak teda neexistuje medzinárodná zmluva alebo dohovor, podľa ktorých by platil opak, vo všeobecnosti platí zásada, že portugalské trestné právo je uplatniteľné na činy spáchané na portugalskom území alebo na palube portugalských plavidiel či lietadiel bez ohľadu na štátnu príslušnosť páchatel'a. Vzhľadom na to teda platí, že ak neexistuje medzinárodná zmluva alebo dohovor, podľa ktorých by platil opak, portugalské trestné právo sa môže za určitých okolností alebo v prípade určitých trestných činov uplatňovať na činy spáchané mimo územia Portugalska. Pokiaľ ide o trestné činy spáchané mimo územia Portugalska, ktoré sa týkajú právnických osôb, portugalské právo sa uplatňuje iba vtedy, ak sa vzniknuté skutkové okolnosti týkajú právnickej osoby so štatutárnym sídlom na portugalskom území bez ohľadu na to, či je obeť občanom EÚ alebo žije v EÚ.

4. Môžu úrady ombudsmanov, orgány pre rovnosť alebo národné inštitúcie pre ľudské práva podporiť obeť porušovania ľudských práv v súvislosti s podnikaním, ktorých sa dopustili európske nadnárodné korporácie mimo územia Európskej únie? Môžu tieto subjekty prešetriť môj prípad, aj keď nie som občanom EÚ a nežijem na území EÚ? Existujú vo vašej krajine iné verejné služby (napríklad inšpektorát práce alebo životného prostredia), ktoré môžu môj prípad prešetriť? Kde môžem nájsť informácie o svojich právach?

Zásah do vyšetrovania zo strany ombudsmana, orgánov pre rovnosť [Komisie pre rovnosť v práci a zamestnaní (*Comissão para a Igualdade no Trabalho e no Emprego* - CITE) a Komisie pre občianstvo a rodovú rovnosť (*Comissão para a Cidadania e Igualdade de Género* - CIG)], [Inšpektorátu práce](#) a [Inšpektorátu životného prostredia](#) sa obmedzuje na porušenia vnútroštátnych zákonov, ktoré sa vyskytli na portugalskom území. Skutočnosť, že obeťou porušenia ľudských práv zo strany európskej nadnárodnej spoločnosti mimo Európskej únie (EÚ) je osoba, ktorá nie je občanom EÚ alebo nežije v EÚ, nie je pri zásahu týchto orgánov podstatná.

5. Ukladá vaša krajina európskym nadnárodným korporáciám povinnosť vytvoriť mechanizmus na podávanie sťažností alebo mediačné služby pre prípady porušenia práv v dôsledku ich podnikateľských aktivít? Vzťahuje sa táto povinnosť aj na porušenia, ku ktorým došlo mimo územia Európskej únie? Kto je vo vašej krajine zodpovedný za monitorovanie týchto aktivít? Sú verejne dostupné správy s informáciami o fungovaní týchto systémov?

Takéto správy nie je zo zákona povinné vypracúvať. V rámci usmernení OECD pre nadnárodné podniky však národné kontaktné miesta pre tieto usmernenia, koordinované Generálnym riaditeľstvom pre hospodárske činnosti (*Direção-Geral das Atividades Económicas* - DGAE) a Agentúrou pre investície a zahraničný obchod Portugalska (*Agência para o Investimento e Comércio Externo de Portugal* - AICEP Portugal Global), poskytujú platformu pre (mimosúdnu) mediáciu a zmierenie na riešenie sťažností voči spoločnostiam, ktoré sa týkajú údajného nedodržania týchto usmernení. Osoba alebo organizácia, ktorá sa domnieva, že konanie alebo činnosti

nadnárodného podniku nie sú v súlade s týmito usmerneniami, môže preto podať formálnu sťažnosť národnému kontaktnému miestu so sídlom v jednej z krajín, v ktorých daný podnik pôsobí. Ďalšie informácie nájdete [tu](#). Nachádzajú sa tu aj výročné správy národných kontaktných miest o vykonávaní usmernení OECD.

6. Mám osobitné práva ako zraniteľná obeť usilujúca sa o nápravu v prípadoch porušenia ľudských práv v súvislosti s podnikaním? Mám prístup k právnej pomoci a za akých podmienok? Ktoré náklady bude právna pomoc pokrývať? Mám prístup k právnej pomoci za rovnakých podmienok, aj keď nie som občanom EÚ alebo nežijem na území EÚ?

Podľa článku 67-A Trestného poriadku (*Código de Processo Penal*):

„a) „obeť“

i) je fyzická osoba, ktorá utrpela ujmu, okrem iného fyzickú, psychickú, emocionálnu alebo morálnu, alebo škodu na majetku, priamo zapríčinenú konaním alebo nekonaním pri páchaní trestného činu;

ii) sú rodinní príslušníci osoby, ktorá v priamom dôsledku trestného činu zomrela, ktorým bola v dôsledku smrti danej osoby spôsobená ujma;

b) „obzvlášť zraniteľná obeť“ je obeť, ktorá je obzvlášť zraniteľná okrem iného v dôsledku veku, zdravotného stavu alebo zdravotného postihnutia, ako aj skutočnosti, že druh, úroveň a trvanie viktimizácie, ktorá spôsobila ujmu, mali závažné dôsledky na jej psychickú pohodu alebo podmienky jej sociálnej integrácie;

c) „rodinní príslušníci“ sú manžel/manželka obete alebo osoba žijúca s obeťou v spoločnej domácnosti, priami príbuzní a súrodenci obete a osoby, ktoré sú od obete finančne závislé;

d) „dieťa“ je osoba vo veku do 18 rokov.“

Jedným z práv zakotvených v štatúte obete, schválenom v zákone č. 130/2015 zo 4. septembra 2015, je právo na právnu pomoc, ktorej právny rámec sa stanovuje v zákone č. 34/2004 z 29. júla 2004. Informácie o právnej pomoci nájdete na príslušnej [stránke](#) Európskeho portálu elektronickej justície.

Posledná aktualizácia: 28/05/2025

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.